МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

НАСТАВНА ПРОГРАМА

ПРАКТИЧНА НАСТАВА

IV ГОДИНА

ЗЕМЈОДЕЛСКО-ВЕТЕРИНАРНА СТРУКА

Ветеринарен техничар

Скопје, 2008 година

1. ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТОЦИ

1.1. Назив на наставниот предмет: ПРАКТИЧНА НАСТАВА

1.2. Образовен профил и струка

1.2.1. Образовен профил: ветеринарен техничар

1.2.2. Струка: земјоделско - ветеринарна

1.3. Диференцијација на наставниот предмет

1.3.1. Практична обука

1.4. Година на изучување на наставниот предмет

1.4.1. Четврта

1.5. Број на часови на наставниот предмет

1.5.1. Број на часови неделно: 5 часа

1.5.2. Број на часови годишно: 165 часа

1.6. Статус на наставниот предмет

1.6.1. Задолжителен

2. ЦЕЛИ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ

По совладувањето на наставната програма по предметот ***практична настава*** ученикот стекнува знаења и вештини и се оспособува:

- да прима пациенти и да одредува тријас;
- да отвора историја на болест;
- да ги применува основните постапки на клиничкиот преглед;
- да дава прва помош при повреди и рани;
- да зема примероци за лабораториски испитувања;
- да дијагностицира и диференцира паразитски болести;
- да аплицира лекови и дијагностички средства;
- да подготвува средства и инструменти за хируршки интервенции;
- да ги применува основните принципи на асепса и антисепса;
- да одгледува, храни, молзе и негува домашни животни;
- да зема мостри на млеко за маститис - тест;
- да ги применува системите за органско сточарско производство;
- да користи стручна терминологија;
- да развива хуман однос кон животните;
- да се вклучува во тимска работа.

3. ПОТРЕБНИ ПРЕТХОДНИ ЗНАЕЊА

За полесно совладување на содржините, односно вршење на практичните задачи од предметот ***практична настава*** потребно е учениците да имаат одредени предзнаења од претходно изучуваните предмети: основи на земјоделие и ветеринарство, хигиена со здравствено воспитание од I година, фармакологија од II година, анатомија со физиологија на домашните животни и микробиологија со заразни болести од II и III година, патологија и практична настава од III година.

4. ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС

4.1. Структуирање на содржините за учење

Тематски целини	Бр. на часови	Конкретни цели	Дидактички насоки	Корелација меѓу тематските целини и меѓу предметите
1. ПРИОД И ФИКСИРАЊЕ НА ЖИВОТНИТЕ ЗА ПРЕГЛЕД	**15**	***Ученикот:*** - да им приоѓа на домашните животни за преглед; - да ги фиксира животните за преглед; - да користи средства за фиксирање.	- Објаснување на начините на приоѓање на домашните животни за преглед; - демонстрирање на постапки за правилно фиксирање на домашните животни за преглед.	- Внатрешни болести
2. ЗЕМАЊЕ НА АНАМНЕСТИЧКИ ПОДАТОЦИ И МЕРЕЊЕ НА ТРИЈАС	**20**	- Да го воочува тријасот како основна метода на преглед на животните; - да ги мери температурата, пулсот и дишењето кај животните; - да ги определува контракциите на бурагот; - да зема анамнестички податоци од сопственикот на животното; - да ги открива симптомите на болеста.	- Демонстрирање на техники за мерење на тријасни вредности; - демонстрирање на начини за земање на анамнеза; - презентирање на начини за запишување на историјата на болеста.	- Внатрешни болести

3. ИСПИТУВАЊЕ НА БОЛЕСТИ НА ВНАТРЕШНИТЕ ОРГАНИ	**20**	- Да ја прегледува устата кај животните; - да сондира внатрешни органи; - да ги мери контракциите на преджелудникот; - да ја применува техниката на ректалната експлорација; - да испраќа материјали на копролошки преглед; - да ја прегледува слузокожата на горните дишни патишта; - да користи стетоскоп и да врши аускултација; - да прегледува органи за крвоток; - да прегледува и дијагностицира болести на уринарниот тракт; - да дијагностицира и превенира метаболички болести; - да прегледува кожа; - да препознава болести на кожа; - да применува тераписки пристап и превентива при труење.	- Демонстрирање како се прегледуваат уста и хранопровод кај животните; - демонстрирање на преглед на преджелудници; - демонстрирање на ректална експлорација; - демонстрирање на користењето на стетоскоп; - одредување на работни задачи и следење на индивидуалната работа на учениците; - демонстрирање на преглед на уринарниот тракт; - демонстрирање на систематски преглед на кожа; - демонстрирање на тераписки пристап и превентива при труење на животни.	- Внатрешни болести
4. ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ДИФЕРЕНЦИРАЊЕ НА ПАРАЗИТИ	**15**	- Да микроскопира, дијагностицира и диференцира протозоарни болести;	- Користење на микроскоп; - демонстриње постапки за микроскопирање,	- Паразитски болести

КАЈ ДОМАШНИТЕ ЖИВОТНИ		- да диференцира паразитски болести предизвикани од хелминти; - да дијагностицира и диференцира болести предизвикани од артроподи.	дијагностицирање и диференцирање на видови паразити.	
5. ЗЕМАЊЕ И ИСПРАЌАЊЕ НА МАТЕРИЈАЛИ ЗА ДИЈАГНОСТИЦИ-РАЊЕ НА ПАРАЗИТСКИ БОЛЕСТИ	**25**	- Да зема и испраќа материјали за хематолошки преглед; - да микроскопира крвни размази за дијагноза на протозоарни болести; - да зема и испраќа материјали на копролошки преглед; - да детерминира и диференцира хелминти (сите стадиуми на развојни облици); - да врши скарификација на кожа; - да зема и испраќа материјали за дијагноза на краста и демодикоза; - да дијагностицира ектопаразити кај различни видови животни; - да препознава патоанатомски промени на внатрешните органи предизвикани од паразити.	- Демонстрирање на постапки за земање, пакување и испраќање на материјали (крв, измет, скарицирана кожа, ендо и ектопаразити, органи при обдукција) за дијагноза на паразити; - организирање посета на сточарски фарми и ветеринарни станици.	- Паразитски болести
6. ПОДГОТОВКА НА ОПЕРАЦИОНО ПОЛЕ И ОПЕРАЦИОНИ ИНСТРУМЕНТИ	**30**	- Да ги почитува принципите на асепса и антисепса; - да го подготвува оперативното	- Демонстрирање подготовка на оперативно поле и оперативни	- Хирургија

		поле; - да ги подготвува операционите инструменти; - да врши стерилизација на инструментите за операција.	инструменти; - објаснување на принципите на асепса и антисепса.	
7. СТОЧАРСТВО СО ИСХРАНА НА ДОМАШНИТЕ ЖИВОТНИ	**25**	- Да одржува амбиентални услови во шталите; - да изведува поважни зоотехнички мерки при одгледување на домашните животни; - да го оценува квалитетот на храната; - да води матично сточно книговодство; - да избира животни за репродукција; - да го одредува времето за парење; - да ја одржува хигиената на машините за молзење; - да ја контролира здравствената состојба на животните; - да врши природно и вештачко роење на пчелите.	- Организирање работа на учениците во сточарски објекти; - демонстрирање на најважните работни операции за одгледување на домашните животни; - демонстрирање правилна исхрана на домашните животни; - демонстрирање на постапки за подготовка на храна пред хранење на животните; - организирање работа во пчеларник и демонстрирање на поважните операции при одгледување на пчелите.	- Сточарство со исхрана на домашните животни
8. ОРГАНСКО СТОЧАРСКО ПРОИЗВОДСТВО	**15**	- Да избира и селектира раси на животни според локацијата и околината на фармата;	- Објаснување на организациската поставеност на фармите	- Сточарство со исхрана на домашните

		- да одредува стратегија за одгледување на телиња за приплод и млечни крави; - да ги применува системите за чување на свињи и кокошки; - да подготвува дажби за исхрана на свињи и кокошки.	за различни видови на животни каде се применува органско производство; - организирање посети на фарми за органско сточарско производство.	животни

4.2. Наставни методи и активности на учење

Според зацртаните цели на задолжителната програма по ***практична настава*** ќе се применуваат: дискусија, демонстрација, објаснување, инструирање, набљудување, работа во групи, работа во парови, индивидуална работа, истражување и самооценување.

Активности на ученикот: вежба предвидени работни операции, открива односи и законитости, анализира, дискутира и презентира, истражува, критички размислува и одлучува, забележува, поставува прашања, доведува во врска (создава врска), пишува, анализира, диференцира, детерминира, покажува, применува, коментира и притоа тимски соработува со групата, сам се оценува и сл.

Активностите на наставникот: планира, организира и реализира практична настава, објаснува, организира работа во групи, ги поттикнува учениците на конгнитивно, психомоторно и афективно однесување, организира и реализира посета на: земјоделски стопанства, мини фарми, Факултетот за земјоделски науки и храна, земјоделски саеми, пчеларник и ветеринарни станици, врши проверување и оценување на резултатите на учениците.

4.3. Организација и реализација на наставата

Наставата по предметот ***практична настава*** треба да се реализира преку изведување на практични операции, вежби, практични задачи во училишни фарми, фарми на индивидуални земјоделски производители и ветеринарни станици. Содржините од наставниот предмет практична настава опфаќаат области од паразитските болести, внатрешните болести, хирургијата и сточарско производство.

Карактерот на овој наставен предмет бара специфична организација на наставата, односно поделба на паралелката во групи, што овозможува квалитетна настава и следење на процесот на работа. Редоследот на темите по подрачја може да се преструктуира во зависност од временските услови или условите во училиштето.

4.4. Наставни средства и помагала

Предметот ***практична настава*** има, пред сé, практично значење кое се остварува преку реализација на одделни вежби, демонстрации, практични операции и работни задачи. Затоа, при реализацијата на наставниот процес потребно е користење на разновидни наставни средства и помагала: слики, цртежи, макети, инструменти, средства за заштита при работа и помагала за фиксирање на животните.

5. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следењето и оценувањето на постигањата на учениците по предметот ***практична настава*** треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на учебната година. Тоа се остварува во соработка со сите учесници во воспитно-образовниот процес. Се остварува преку најразновидни форми и постапки: усни проверки, проверки и оценување на практичните способности и стекнатите вештини на учениците при вршењето на вежбите и практичните задачи.

Во текот на учебната година учениците се оценуваат најмалку со по две оценки во секое полугодие, а се утврдуваат полугодишни и годишни оценки.

6. КАДРОВСКИ И МАТЕРИЈАЛНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

6.1. Основни карактеристики на наставниците

Наставникот по овој наставен предмет треба да поседува лични, професионални и педагошки карактеристики, да е психофизички здрав, да е комуникативен и отворен за соработка, да поседува високи етички вредности, да ги применува литературниот јазик и писмото на кои се изведува наставата, да стекнал соодветно стручно образование, со и без работно искуство, да ја сака наставничката професија, да е добар организатор, креативен и способен за иновации во наставната технологија и постојано да се самообразува во струката и во педагошката област.

6.2. Стандард за наставен кадар

Наставната програма ***практична настава*** ја реализираат наставници со завршени студии по:

- ***ветеринарна медицина.***

Наставниците треба да имаат педагошко-психолошка и методска подготовка и положен стручен испит, согласно со Законот за средно образование.

6.3. Стандард за простор

Соодветно на карактерот на програмските содржини и целите што треба да се постигнат со наставата по овој предмет, потребно е наставата да се реализира во специјализирани кабинети, во училишни економии, училишни фарми, фарми на индивидуални земјодеслки производители, пчеларник, ветеринарни станици и посета на земјоделски саеми.

7. ДАТУМ НА ИЗРАБОТКА И НОСИТЕЛИ НА ИЗРАБОТКАТА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

7.1. Датум на изработка: март 2008 година

Состав на работната група

1. Бранко Алексовски, раководител, Центар за стручно образование и обука - Скопје
2. д-р Иванчо Налетовски, професор, Ветеринарен факултет - Скопје
3. Татјана Стаменов, наставник во СУГС „Браќа Миладиновци” - Скопје
4. Румен Стаменов, Економија „Идризово” - Скопје

8. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Датум на започнување: 01.09.2008 година

9. ОДОБРУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по ***практична настава*** ја одобри министерот за образование и наука со решение број ***11-4721/8*** од ***20.06. 2008*** година.